

Gul goding gläder gamling

Ingvar Svensson, en av landets främsta kännare av fjärilar, avled i vintras, 91 år gammal. En kort tid före sin bortgång hade han till SBT skickat in den här berättelsen om hur han i höstas hade turen att få sin lummersamling komplett. Titeln på uppsatsen är Ingvars egen.

INGVAR SVENSSON (†)

Den 13 oktober 2010 var en lyckodag. Min fjärilsamlarkompis Bo skjutsade mig till nordöstra Skåne, närmare bestämt till myrar längs vägen Lönsboda–Loshult, där vi hade förhoppningar att finna minor av kärnbjörkguldmal *Phyllonorycter anderidae*, som Bo saknade i sin samling. De små veckminorna brukar sitta några centimeter över marken på småplantor av glasbjörk *Betula pubescens*, gärna flera i samma blad och ofta på relativt nya skogsbilvägar.

Vi hittade en lämplig vägstump fem kilometer nordväst om Lönsboda kyrka, 200 meter väster om sjön Gylet. Efter bara tio meter blev vägen svårframkomlig på grund av björk uppslag och endast hjulspåren var lättgångna.

Efter femtio meter började det bildas dammoln runt fötterna trots den fuktiga marken och orsaken kunde konstateras direkt, eftersom blicken var riktad rakt neråt efter små björkplantor. Det var en lummer med enkla, lysande gula sporax på rakt uppstående, ungefär fem centimeter höga grenar. De markkrypande högst decimeterlånga gröna revorna fick vi dock leta efter. Glädjen över att äntligen ha kommit på den rara strandlummern *Lycopodiella inundata* var stor. Det hade nog gått att samla in något gram sporer, som förr i tiden kunde säljas till apoteken som nikt.

När jag väl var hemma igen, väntade en besvikelse. Som strandlumner avbildas i ”Den nya nordiska floran” gick den inte att känna igen. Något som var märkligt eftersom man regelmässigt hittar rätt annars. Så det fick bli en ny tur till

Figur 1. Strandlumner på sin nyupptäckta växtplats 5 km nordväst om Lönsboda i Skåne. Foto: Ingvar Svensson, 17 oktober 2010.

lokalen för närmare granskning och fotografering. Det var strandlumner! I ”Floran i Skåne” finns bara 11 moderna lokaler angivna. Växten omtalas där som ytterst sällsynt, men det intrycket fick man inte på platsen. Här växte hundratals exemplar. Oktober är nog rätt månad att leta efter fler lokaler, eftersom det inte går att ta miste på arten under spormognadstiden.

Lummerväxterna har varit favoriter alltsedan min mor för åttio år sedan sände ut mig i den då överallt betydligt glesare skogen för att plocka revor av mattlumner *Lycopodium clavatum* till vinterprydnad i dubbelfönster och på bord. Det var betydligt roligare än att tvingas plocka blåbär!

Genom åren har jag lyckats finna alla de svenska lumnerarterna utom just strandlumner. Ändå är lumrarna den enda växtfamilj i landet som inte har någon säker värdväxt för fjärilar, den grupp som efterhand kom att särskilt fånga mitt intresse. Släktet *Lycopodium* har uppgetts som näringsväxt för vinkelögonlockmal *Opostega crepusculella*, men detta behöver bekräftas. Till och med bland svampar, mossor och lavar finns många arter som är enda näringsväxt för larver till åtskilliga fjärilsarter, särskilt malar.

Eken *Quercus robur* är mitt favoritträd och också den organism som är värd för flest fjärilsarter, medan några fjärils-larver aldrig setts gnaga på bladen av någon svensk orkidé. **SBT.**

Svensson, I. 2011. Gul goding gläder gamling. [New find of *Lycopodiella inundata* in Skåne, southernmost Sweden.] – Svensk Bot. Tidskr. 105: 138. Uppsala. ISSN 0039-646X.